Mal Berisha

NË AMBASADËN E AUSTRISË NË LONDËR, ME RASTIN E 100-VJETORIT TË VRASJES SË ARQIDUKËS FRANZ FERDINAND TË AUSTRISË NË SARAJEVË.

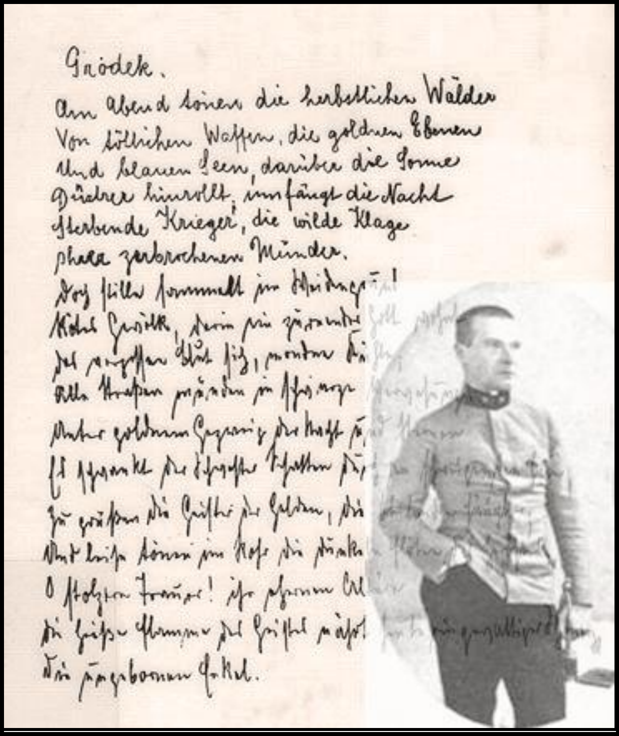

100 VJETORI I VRASJES SË ARKIDUKËS – FRANZ FERDINAND I AUSTRISË NË SARAJEVË

100-VJETORI I VRASJES SË ARKIDUKËS FRANZ FERDINAND TË AUSTRISË NË SARAJEVË

Në 100-vjetorin e përkujtimit të fillimit të Luftës së Madhe – asaj që pas Luftës së Dytë Botërore u quajt Lufta e Parë – pata nderin të isha mysafir i Ambasadorit të Austrisë në Londër, Sh. T. z. Emil Brix, së bashku me të gjithë ambasadorët e vendeve të Ballkanit të akredituar pranë Oborrit të Shën Xhejmsit.

Mbrëmja ishte kushtuar vrasjes së Arqidukës Franz Ferdinand të Austrisë në Sarajevë – ngjarje që "tërhoqi këmbëzën" e Luftës së Madhe Botërore, siç u quajt atëbotë.

Gjatë mbrëmjes u recitua edhe poezia e poetit të madh austriak **Georg Trakl***, "Grodek", të cilën vendosa ta përkthej aty për aty. Kjo poezi është shkruar pikërisht në vjeshtën e vitit 1914, menjëherë pas shpërthimit të luftës. Autori kreu vetëvrasje më 6 nëntor 1914. Në nder të tij, ambasadori Emil Brix ka ngritur një muze në spitalin ushtarak të Krakovit në Poloni, aty ku poeti ndërroi jetë.*

Eh, luftë, luftë! – Ajo i plagos të gjithë, thoshte Remarku. ***Mos u përsëritë më kurrë!***

GRODEK (Georg Trakl)

Edhe drurët qajnë në muzgjet vjeshtore,
Edhe armët vrastare edhe fushat pjellore,
Ujërat e errëta kaltëroshe të liqeneve mbi të cilat
edhe më errësisht ,
Vërtitet dielli si i trembur, tinëzisht.
Luftëtarë që vdesin, këngë vajtimtare,
Nga gojëshqyerja e luftës shkatrrimtare.
Qetësisht atje, në lugun shelgjor,
Re-kuqja mban të fjetur zemërimin njerëzor.
Gjaku i derdhur mblidhet në ftohtësi hënore,
Tëra rrugët të çojnë tek dumat mortore.
Nën fijet e arta vjedhacake dritë hëne dhe yje
Motra e hijes tani shton trishtim qetësie.
Koka të përgjakura, shpirtëra heronjësh,
Butësisht fyej të errët zërash vjeshtor në zë krojsh,
O fatzitnj krenar! Altar të bronxtë atje lart ku
Qëndroni,
Sot një dhimbje e thellë ushqen flakët e zjarrta,
Kujtoni!
Për nipërit e palindur ende, Mendoni!

Perktheu: Mal Berisha

Grodek.

Am Abend tönen die herbstlichen Wälder
Von tödlichen Waffen, die goldnen Ebenen
Und blauen Seen, darüber die Sonne
Düstrer hinrollt, umfängt die Nacht
Sterbende Krieger, die wilde Klage
ihrer zerbrochenen Münder.
Doch stille sammelt im Weidengrund
Rotes Gewölk, darin ein zürnender Gott wohnt
Das vergossne Blut sich, mondne Kühle;
Alle Straßen münden in schwarze Verwesung.
Unter goldnem Gezweig der Nacht und Sternen
Es schwankt der Schwester Schatten durch den schweigenden Hain,
Zu grüßen die Geister der Helden, die blutenden Häupter;
Und leise tönen im Rohr die dunklen Flöten des Herbstes.
O stolzere Trauer! ihr ehernen Altäre
Die heiße Flamme des Geistes nährt heute ein gewaltiger Schmerz,
Die ungebornen Enkel.

Georg Trakl (1887–1914) ishte një poet austriak i rrymës Ekspresioniste, i njohur për vargjet e tij të trishtuara, simbolike dhe shpesh të përshkuara nga melankolia. I lindur në Salzburg, Trakl studioi për farmaci dhe shërbeu si oficer mjekësor në ushtrinë austro-hungareze gjatë Luftës së Parë Botërore.
I tronditur thellë nga tmerret që përjetoi — veçanërisht gjatë Betejës së Grodekit — ai shkroi poemën e tij të fundit dhe më të famshme, “Grodek”, pak para vdekjes.

Trakl luftoi gjatë gjithë jetës me depresionin dhe varësinë nga drogat. I mbingarkuar nga trauma e luftës dhe demonët e brendshëm, ai vdiq nga vetëvrasja në një spital ushtarak në Krakov në nëntor të vitit 1914, në moshën 27-vjeçare. Poezia e tij, e mbushur me imazhe të kalbëzimit, muzgut dhe dëshpërimit ekzistencial, e ka bërë atë një zë të pashlyeshëm në letërsinë moderne evropiane.